

SMERNICE ZA IZVEDBO PRIREDITEV S ČIM MANJ ODPADKI

Zveza društev Mladinski center Idrija

Projekt Zmanjšaj!
oktober 2019–oktober 2021

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

MLADINSKI
CENTER
IDRIJA

Uvod

Okoljevarstvena tematika v zadnjih letih dobiva vse več pozornosti in to z razlogom. Naš planet doživlja vse večje spremembe, ki jih lahko predvsem opazimo v spreminjajočih se vremenskih razmerah. Razmere, v katerih smo se znašli zaradi epidemije Covid-19, pa so po eni strani pokazale, kako se narava hitro regenerira, ko se zmanjša promet in posledično izpust toplogrednih plinov. Po drugi strani pa je prinesla povečanje uporabe plastike, ki je dandanes ena večjih borb na področju varovanja okolja. Recikliranje nam ni več tako tuje, pravzaprav se Slovenci lahko pohvalimo v primerjavi s katerimi drugimi državami EU. Kot pri vsaki stvari pa seveda tudi tukaj ostajajo možnosti za izboljšave. Recikliranje je že zdavnaj le osnova oziroma prvi korak k pravilnem ravnanju z odpadki. Podatki kažejo, da se število odpadkov iz leta v leto povečuje in najpomembnejše načelo, ki bi ga morali vsi upoštevati, je prav zmanjševanje. Potrošništvo se je navkljub krizam, raznim zaprtjem ipd. ne vda. Še nasprotno, med popolnim zaprtjem države so spletne prodaje začele nepredstavljivo rasti in služiti. To pa predstavlja tudi večjo proizvodnjo, večjo porabo naravnih virov in več odpadkov.

V mladinskem centru se zavedamo, da je varovanje okolja zelo kompleksen problem. S poplavo novic in t. i. greenwashingom, z vse več priporočil, z nenehnimi spremembami v družbi in s tem povezanimi pritiski se mladi vse pogosteje srečujejo(mo) tudi z anksioznostjo v zvezi s podnebnimi spremembami oziroma t. i. climate anxiety. Kot mladinski center želimo biti vzor, da se z majhnimi koraki in postopnimi spremembami da narediti velike spremembe.

V MC Idrija smo za vas zbrali enostavne smernice, kako stopiti na pot proti čim manj odpadkov, ki si jih lahko preberete v nadaljevanju.

Kako smo sploh začeli?

Mladinski center Idrija organizira dogodke v okviru mesečnega programa, tako da se pri nas izmenjujejo različni večji dogodki za javnost kot tudi manjši v obliki delavnic in predavanj. Za lažji vpogled v naše delovanje smo na začetku projekta sestavili tabelo, v kateri smo beležili potreben material in ostale potrebščine za organizacijo določenega dogodka, kje jih lahko dobimo in kako lahko zmanjšamo porabo embalaže. Omogoča nam tudi razmislek o tem, kaj bomo s preostalimi stvarmi/embalazo naredili po koncu dogodka. Na koncu pa v zadnji tabeli zberemo podatke o zbranih odpadkih in glede na rezultate lahko v okviru evalvacije dogodka ocenimo tudi dobre in slabe prakse ter tako nadgradimo organizacijo v prihodnje.

PRIMER: organizacija dogodka s čim manj odpadki

Ime dogodka: Piknik z začimbo umora (svetovni dan okolja)

Datum dogodka: 5. 6. 2020

Kraj dogodka: Mladinski center Idrija, Ulica IX. Korpusa 17

Organizator: MC Idrija – projekt Zmanjšaj!

Osnovne smernice za organizatorje:

1. Zniževanje količine odpadkov.
2. Izbira izdelkov brez embalaže ali/in z manj embalaže.
3. Izbira stvari z večkratno embalažo.
4. Iskanje možnosti ponovne uporabe stvari iz prejšnjih dogodkov.
5. Razmislek ob nabavi stvari za ponovno uporabo na naslednjih dogodkih oziroma za donacijo (višek hrane, oblačil, ipd.)
6. Ločevanje odpadkov (možnost za: kompostiranje, recikliranje)
7. Čim manjša poraba energije, vode.
8. Čim manjši ogljični odtis v celotnem procesu organizacije dogodka.

PRED IZVEDBO

Kaj potrebujemo?	Kaj že imamo?	Kako zmanjšati embalažo?	Kje dobimo?	Kaj bomo naredili s preostalo embalažo oz. pridobljenimi/kupljenimi stvarmi?
transparente	Karton, barve, flomastre, bele rjuhe, lesene palice		V hiši centra, v gozdu	Shranili za naslednje dogodke, razstavili po hodnikih objekta, palice odvrgli nazaj v naravo
Piknik malica		Naročimo od lokalnih kmetov/pogledamo, katere produkte domačega izvora lahko najdemo. Izberemo produkte z manj embalaže – npr. ponudimo sadje namesto čipsa.	Lokalne kmetije	Kadar nismo uspeli uporabiti svoje embalaže, operemo in shranimo za naslednje dogodke.
Krožniki, kozarci	Vse	Vse je za večkratno uporabo, kupujemo detergente v čim večjem pakiranju oziroma jih izdelujemo sami.	Kuhinja hostla	/
Obleke – kostumi	Vse, kar potrebujemo za naše vloge	Izposoja/izmenjave	V skladišču MC Idrija – kar je ostalo od izmenjevalnic	Shranili za naslednjo organizacijo izmenjevalnice, prihodnje dogodke

Kaj potrebujemo za zbiranje odpadkov pred/med dogodkom?	Kaj bomo uporabili? (kontejnerje, vedro, vrečke, gajbice,...)	Že imamo? da/ne	Kje dobimo?
Ločene koše za smeti	Uporabili smo koše iz kuhinje – kontejnerji.	Da	Kuhinja in skladišče

Priporočljivo je obvestilo javnosti ob objavi dogodka in med samo promocijo o izvajanju po principu »zero waste« koncepta, vključno z navodili o ločevanju odpadkov na samem dogodku (Obvestila s plakati in napisi pri smetnjakih).

PO IZVEDBI

Ločeni odpadki	Količina (št. vreč)	Odvoz? označi z X	Ponovna uporaba? označi z X
Organski	NE		Hrano, ki je ostala, so udeleženci odnesli domov
Plastika	NE		
Papir	DA (PETINA VREČE)	NE – koš smo namestili nazaj v kuhinjo	Vreča se je uporabljala dalje
Steklo	NE	NE	NE
Ostalo	NE	NE	NE

Težave/opombe/nasveti pri organiziranju dogodka s čim manj odpadkov:

Težave so bile predvsem pri organizaciji na podlagi ukrepov in priporočil proti razširjanju virusa. Za organizacijo dogodka z manjšim številom udeleženih drugače ni predstavljalo težav s stališča zmanjševanja odpadkov. Razmislek je potreben predvsem pri rednem dobavitelju lokalnih pridelkov, saj le tako lahko redno omogočamo uporabo embalaže za večkratno uporabo (mleko, maslo, ipd.).

Slika 1: Piknik z začimbo umora (priprava prostora, ki je bil že opremljen po principu uporabe posluževalnih predmetov) – ločevanje smeti, napisi, lokalni pridelki

---

PRED DOGODKOM/ČAS NAČRTOVANJA

Predvsem je pomembno, da je organizator oziroma organizatorska ekipa seznanjena s tovrstno problematiko. Lahko se naredi t. i. team building srečanje na to temo, krajši sestanek ali kaj podobnega.

1. **KORAK (za organizacije):IZBOR VSEBINE:** Z delovanjem v smeri zmanjševanja odpadkov lahko pričnemo že pri snovanju letnega programa in izboru idej za posamezno dejavnost. V našem primeru je to pomenilo, da organiziramo izmenjavo na temo zmanjševanja odpadkov, priredimo spletni ali dogodek v živo na temo zmanjševanja odpadkov, življenja v povezavi z naravo, ustvarjalne delavnice iz stvari, ki niso več služile prvotnemu namenu, itd.
2. **KORAK: PREGLED VSEBINE** dogodka in razmislek, kako je lahko usmerjen čim bolj trajnostno: mobilnost, lokacija, promocija, odpadki, nabava materiala, pogostitev ...
3. **KORAK:** Naredimo **SEZNAM STVARI**, ki jih potrebujemo za naš dogodek.
4. **KORAK:** Pregledamo, kaj že imamo, kaj si lahko izposodimo ter ali lahko kakšno stvar nadomestimo.
PRIMER 1: V okviru akcije Eno brez, prosim! smo si izposodili od lokalnega gostinskega ponudnika termo posodo za kavo, ki smo jo potrebovali v tistem letu le dvakrat.
PRIMER 2: Za izvedbo akcije trajnostne mobilnosti Zdrav zajtrk smo v dogovoru z organizatorji preteklega lokalnega festivala porabili zalogo eko posodic, ki bi jim sicer potekel rok uporabe.
5. **KORAK:** Za stvari, ki jih moramo vseeno nujno kupiti, poskušamo poiskati drug **NAMEN tudi ZA PRIHODNJE DOGODKE**, delavnice, izmenjave, ipd.
6. **KORAK:** Pozanimamo se, kaj lahko dobimo v našem lokalnem okolju – **LOKALNI PONUDNIKI**, s tem znižamo potrebo po uvozu in zmanjšujemo emisije ter podpiramo lokalno gospodarstvo. Včasih se nam lahko zgodi, da pridemo v dilemo, ko npr. izbiramo med pakiranjem z manj embalaže ali lokalnimi produkti. Takrat izberemo, kar se nam zdi najboljša rešitev.
7. **KORAK:** Glede na velikost prostora ocenimo, koliko košev za **RECIKLIRANJE** potrebujemo in kakšne odpadke bomo proizvedli tekom dogodka.
  - a. Priprava eko otokov.
  - b. V primeru večje prireditve povabimo k sodelovanju tudi lokalno komunalno podjetje, ki bo pomagalo pri upravljanju z odpadki.
8. **KORAK:** Ocenimo, kaj bo od ponujenega na dogodku morebiti ostalo (hrana, oblačila ipd.) in se dogovorimo z lokalnimi (humanitarnimi) organizacijami, da

lahko **PREVZAMEJO VIŠEK PO DOGODKU.**

PRIMER 1: Višek hrane od akcije Zdrav zajtrk smo donirali Rdečemu križu, enota Idrija.

9. KORAK: PROMOCIJA

- a. Obvestila o ločevanju odpadkov. Pri tem se podučimo o sistemu ločevanja lokalnega komunalnega podjetja.
- b. Spodbujanje trajnostne mobilnosti – navodila, kako se lahko do lokacije dostopa peš/s kolesom/javnim prevozom/omogočimo prostor za t. i. car sharing.
- c. Postavimo obvestila, kako smo v okviru načrtovanja še posebej pazili na okolju prijazen dogodek: kozarci in pribor za večkratno uporabo, lokalni produkti (primer: sadje, sir, mleko z lokalne kmetije), veganske jedi, uporaba naravnih čistil po dogodku.
- d. Povabilo udeležencem, da prinesejo stvari s seboj.

PRIMER 1: Udeležence_ke smo v okviru delavnic prosili, da prinesejo s seboj hula hop obroče, če jih imajo. Tako smo dobili informacije tudi o tem, kje si jih še lahko izposodimo in nam jih tako ni bilo potrebno dodatno kupovati, saj jih ne potrebujemo večkrat na leto. Delavnica pa je tako s sodelovanjem vseh uspela super.

PRIMER 2: Udeležence_ke prosimo, da prinesejo svoje steklenice za vodo, če na lokaciji ni dostopa do pitne vode in se tako izognemo kupovanju plastenk z vodo.

**Promocijo se opravi v največji meri kar digitalno prek socialnih omrežji. V primeru tiskanja obvestil je dobro, da uporabimo star papir ali oblikujemo napise, ki jih lahko uporabljamo tudi na drugih dogodkih in s tem preprečimo ponovno tiskanje, npr. univerzalne plakate organizacije, na katere lahko le prilepimo imena, termine in lokacije dogodkov.

Slika 2: Delavnica Izdelava preprog iz starih majic, kjer smo uporabili hulahop obroče.

Slika 3: Akcija trajnostne mobilnosti - zdrav zajtrk, eko posodice, lokalni jogurti in

---

MED DOGODKOM

---

1. Preverjamo ločevanje smeti. V kolikor je večji dogodek, je za to lahko odgovorna posebna ekipa.
2. Omogočen dostop do pitne vode iz pipe vsem udeležencem.
3. Pregled nad morebitnimi ostanki hrane/pijače in drugih izdelkov. Če jih ne bomo več potrebovali, povabimo udeležence, da jih odnesejo s seboj.

Slika 4: Sodelovanje z lokalnim društvom pri pripravi prigrizkov.

PO DOGODKU

Preverimo količino odpadkov. Tiste vrste embalažo, ki jo lahko ponovno uporabimo, shranimo.

V kolikor imamo možnost organske odpadke kompostiramo.

V okviru evalvacije dogodka posvetimo nekaj časa tudi pregledu trajnosti dogodka – kaj se je izkazalo kot uspešna praksa in kaj bi bilo potrebno naslednjič spremeniti oziroma nadgraditi. Za ta namen imamo lahko ustvarjeno posebno mapo ali pa zapišemo predloge v zapisnik pisarniških sestankov.

Slika 5: Akcija Eno brez, prosim!

Ekologi brez meja. Splošne smernice za organizacijo Zero Waste prireditvev. Pridobljeno 12. 7. 2021 s <https://ebm.si/zw/turizem/prireditve/smernice-zw-prireditve/>

European Environment Agency. COVID-19 and Europe's environment: impacts of a global pandemic. Pridobljeno 20. 7. 2021 s <https://www.eea.europa.eu/publications/covid-19-and-europe-s/covid-19-and-europes-environment>

Keuc, A. (2002). Kako ravnati z odpadki. Pridobljeno 13. 7. 2021 s http://www.umanotera.org/wp-content/uploads/2014/11/Kako_ravnati_z_odpadki.pdf

Keuc, A. (2005). Preprečevanje in zmanjševanje odpadkov v Sloveniji. Pridobljeno 13. 7. 2021 s <http://www.umanotera.org/wp-content/uploads/2014/10/umanotera-publikacija-mop-logo.pdf>

Plan B za Slovenijo. Priročnik za organizacijo trajnostnih dogodkov. Pridobljeno 12. 7. 2021 s <http://www.planbz slovenijo.si/images/arhiv/prirocnik-trajnostni-dogodki.pdf>

Samji H., Snell G., Wu J. (2020). Climate anxiety in young people: a call to action. Pridobljeno 5. 7. 2021 s <https://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196%2820%29302230/fulltext?fbclid=IwAR0m2c2lg5y3U4UY0Y1wSy8BEpkmxUgdXDDC99Al5zOyR82MaAyXiCwTlv0>

Umanotera. (2021). Podnebni meni. Pridobljeno 7. 9. 2021 s <https://www.umanotera.org/kaj-delamo/aktualne-kampanje-in-projekti/podnebni-meni-spodbujanje-nizkoogljične-pridelave-in-potrosnje-hrane/>

FOTOARHIV: Mladinski center Idrija